

A Kúria gyakorlatából

BERKES BÁLINT

A Kúria ítélkező és nemperes tanácsai 2019. április 1-je és augusztus 31-e között az Alaptörvény alapvető jogokat és kötelességeket szabályozó Szabadság és felelősség című fejezetéhez kapcsolódóan több alapjog érvényesülését vizsgálták, így döntést hoztak a véleménynyilvánítás szabadságát, a tisztességes ügyintézéshez, illetve hatósági eljáráshoz való jogot, valamint a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot érintő ügyekben.

Fundamental Rights Cases of the Curia of Hungary between 1 April and 31 August 2019

Between 1 April and 31 August 2019, the adjudicating and non-litigious panels of the Curia of Hungary examined the implementation of the following fundamental rights issues: freedom of expression [Article IX, paragraph (1) of the Fundamental Law of Hungary], the right to have one's affairs handled impartially, fairly and within a reasonable time by the authorities [Article XXIV, paragraph (1) of the Fundamental Law of Hungary], and the right to a fair trial [Article XXVIII, paragraph (1) of the Fundamental Law of Hungary].

A véleménynyilvánítás szabadságával [az Alaptörvény IX. cikkének (1) bekezdése] a Kúria négy választási ügyben foglalkozott.

Az első ügyben a Kúria a Nemzeti Választási Bizottság határozatát megváltoztató és egy médiaszolgáltató választási eljárási jogszabálysértését megállapító végzésének indokolásában kifejtette, hogy döntése meghozatalakor figyelemmel volt az Alaptörvény IX. cikkének (1) bekezdésébe foglalt véleménynyilvánítás szabadságából következő médiatartalom-szerkesztési szabadságra is. Ez a szabadságjog alapjogi védelemben részesül, azonban nem tekinthető abszolút jognak. Korlátozásának feltételeit az Alaptörvény I. cikkének (3) bekezdése határozza meg, amely a korlátozhatóságának okaiként más alapvető jog vagy alkotmányos érték érvényesülését fogalmazza meg. A Kúria megítélése szerint a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (Ve.) 2. § (1) bekezdésébe foglalt eljárási alapelvek érvényesülése alkotmányos értéknek tekinthető a Ve. hatálya alá tartozó eseményeken, így az „esélyegyenlőség a jelöltek és a jelölő szervezetek között” alapelv is. Ezért a Ve. 139. § (1) bekezdésében definiált kampányidőszak alatt a jelöltek, jelölő szervezetek közötti esélyegyenlőség elvének érvényesülni kell. Figyelemmel arra, hogy a médiatartalom-szer-

kesztési szabadság alapjog, annak az alkotmányos érték érdekében történő korlátozása is csak arányos lehet, viszont a teljes arányosság sem abszolút követelmény.

Az ügy tényállása szerint a vizsgált időszakban – mint kampányidőszakban, azon belül is az aláírásgyűjtés időszakában – csak egy jelölő szervezet szerepelt a médiaszolgáltató meghatározott hírműsoraiban, illetve a hírműsornak a választási kampánnyal összefüggő híradásaiban, más jelölő szervezetek kampányeseményeinek, esetleg valós programjainak említésére egyáltalán, még utalásszerűen sem került sor. A Kúria megítélése szerint nem aránytalan az Alaptörvény IX. cikkének (1) bekezdésből eredő szerkesztési szabadság korlátozása akkor, amikor a bíróság pusztán azt kívánja meg az adott mediaszolgáltató hírműsoraiból, hogy kampányidőszakban – amennyiben úgy döntenek, hogy kampánnyal kapcsolatos híradást is közlésnek – legalább utalásszerűen említésre kerüljön, hogy más pártok is készülnek a választásokon való részvételre, és más pártoknak is van elképzelésük mandátumszerzés esetén.

Az alapelvek a törvény szerves részei, a törvény egészét átható zsinórmértékül szolgálnak, és adott esetben külön részletszabályok léte nélkül is önállóan alkalmazhatók, hivatkozhatók a döntés meghozatalnál. Arra a Kúria más ügyekben hozott döntéseiben is rámutatott, hogy ha az alapelvek nyilvánvaló sérelme megállapítható, akkor ezzel szemben kimentésként a szerkesztői szabadságra hivatkozás téves értelmezés (a Kúria Kvk.III.37.465/2014/2. számú végzése).

Figyelemmel arra, hogy a Ve. alapelvi rendelkezéseinek betartása a választás teljes időszakában kötelező, az a médiakampányban való részvétellel összefüggésben sem szűkíthető le konkrét időtartamra, ennél fogva a műsorfolyam vizsgálata során az összes körülményt gondosan kell mérlegelni. A kérelmező helytállóan hivatkozott arra, hogy az esélyegyenlőség szempontjából az ajánlásgyűjtésre nyitva álló időszak a kampányidőszak első 14 napja, a kifogás ehhez a kiemelt időszakhoz kapcsolódik. A kifogás napjaiban a nagyobb nézettségű hírműsorokban – amilyen az érintett mediaszolgáltató egyik adása is – megjelent tájékoztatásoknak különösen nagy hatása lehet az ajánlásleadást érintő választópolgári akarat alakításában. Az egyoldalú tájékoztatás valóban azt a látszatot keltheti a nézőben, hogy csak a megjelenő jelölő szervezetnek van programja és esélyes jelöltje(i) az EP-választáson. A Nemzeti Választási Bizottság eljárásában az esélyegyenlőség vizsgálati alapjaként ezt a körülményt kellő súllyal nem értékelte, ezért tévesen állapította meg, hogy a mediaszolgáltató nem sértette meg a Ve. 2. § (1) bekezdésének c) pontját.

A Kúria ellenben nem találta megalapozottnak a felülvizsgálati kérelemnek a jó-hiszemű és rendeltetészerű joggyakorlás alapelvi sérelmére és a szankcionálás körében a bírság kiszabására történő hivatkozását. A Ve. 152. § (2) bekezdése alapján a közzétételi kötelezettség alkalmazása mellett bírság kiszabására is lehetőség nyílik. Annak eldöntésében, hogy indokolt-e a bírság kiszabása, illetve a bírság mértékének megállapításában az eset összes körülményeit – így különösen a jogsértéssel érintett mediaszolgáltató fajtáját, vételkörzetét, a jogsértéssel érintett sajtótermék jellemzőit, a jogsértés súlyát és a jogsértés ismétlődő jellegét – kell figyelembe venni. A bírság összegének megállapításakor figyelembe kell venni azt is, ha a jogsér-

tés nyilvánvalóan szándékos volt. A Kúria a jogkövetkezmények alkalmazása során a Ve. 152. § (1) bekezdésének c) pontjában foglalt közzétételi kötelezettség előírásán túlmenően – figyelemmel a jogsértés fennállásának rövid időtartamára és a szándékoság hiányára – nem tartotta indokoltnak bírság kiszabását a médiaszolgáltatóval szemben (a Kúria Kvk.IV.37.516/2019/4. számú végzése).

A második ügyben a Kúria a Nemzeti Választási Bizottság határozatát helybenhagyó végzést hozott. A kérelmező médiaszolgáltató a Kúria által elbírált bírósági felülvizsgálat iránti kérelmében arra hivatkozott, hogy a Nemzeti Választási Bizottság hatáskör hiányában járt el, mert a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (Mttv.) 182. § bh) alpontja szerint a politikai reklámra, közérdekű közleményre és társadalmi célú reklámra vonatkozó rendelkezések tekintetében a Médiatanács gyakorol hatósági felügyeletet. Nem a Nemzeti Választási Bizottság jogkörébe tartozik annak kivizsgálása, hogy a kérelmező jogszabályban előírt engedély hiányában tette közzé a politikai reklámot. Előadta, hogy eljárása megfelelt az Alkotmánybíróság által a 7/2014. (III. 7.) AB határozatban meghatározott követelményeknek. Kifejtette, hogy azzal, hogy a Nemzeti Választási Bizottság a kifogásnak helyt ad, korlátozza a kérelmező szerkesztői szabadságát, így sérül az Alaptörvény IX. cikkében rögzített véleménynyilvánítás szabadságához fűződő alkotmányos joga. E körben hivatkozott az Alkotmánybíróság 1/2007. (I. 18.) és 3096/2014. (IV. 11.) AB határozataira. Álláspontja szerint őt mint egy országos kereskedelmi médiaszolgáltatót nem lehet szerkesztői szabadságában korlátozni.

A Kúria a kérelmező felülvizsgálati kérelmét nem találta alaposnak. Végzésének indokolásában kifejtette, hogy a kérelmező tévedett akkor, amikor azt állította, hogy a Ve. hatálya a választási időszakban sem terjed ki a médiaszolgáltatók tevékenységére. A Kúria megállapította, hogy a Nemzeti Választási Bizottságnak, figyelemmel a Ve. 151. § (1) bekezdésére, egyértelműen van hatásköre a kérelmező tevékenységének felülvizsgálatára. A leadott műsorszámban megjelent kifogásolt reklámfilm az európai parlamenti választásokkal kapcsolatosan szólította meg a nézőket, azzal a céllal, hogy a választók döntésére befolyást gyakoroljon. Az Mttv. 32. § (3) bekezdésében kimondja, hogy a választási kampányidőszakban a médiaszolgáltatásban a Ve. rendelkezései szerint lehet politikai reklámot közzétenni. A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság felügyeleti jogköre a politikai reklámok vonatkozásában az Mttv.-ben rögzített tényállásokra korlátozódik, a Ve.-ben előírt rendelkezések megsértésének vizsgálatára nem terjed ki. A Kúria a fentiekre tekintettel megállapította, hogy a Nemzeti Választási Bizottság alappal vizsgálta, hogy sérültek-e a Ve. 147/F. § (1) bekezdésében foglaltak a kisfilm közzététele révén. Ugyanakkor az eljárás során nem volt vitatott, hogy a közzétett tájékoztatónak minősített kisfilm politikai reklám, mivel arra irányul, hogy egy politikai párt népszerűségét, támogatását növelje.

A Ve. részletes szabályokat, bejelentési kötelezettséget ír elő a médiaszolgáltató részére, amely nélkül az politikai reklám közzétételére a kampányidőszakban nem jogosult. A Kúria álláspontja szerint a tájékoztatási kötelezettség és tájékoztatás, illetve

a szerkesztői szabadság – amelyet a kérelmező által idézett AB határozatok védenek – e törvényi előírást nem írják felül. Ennélfogva a médiaszolgáltató csak a jogszabályi előírás teljesítésének tükrében érvényesítheti az őt megillető védettséget. A kérelmező azonban e törvényi szabályt egyértelműen megsértette, egy megkerülhetetlen feltételt nem teljesített, így alappal nem védekezhet olyan jogosítványokkal, amelyek csak a saját jogkövető magatartásának függvényében illethetik meg. A Kúria a döntése meghozatalakor figyelemmel volt az Alaptörvény IX. cikkének (1) bekezdésében foglalt véleménynyilvánítás szabadságából következő médiatartalom-szerkesztési szabadságra is. Ez a szabadságjog alapjogi védelemben részesül, azonban nem tekinthető abszolút jognak. Korlátozásának feltételeit az Alaptörvény I. cikkének (3) bekezdése határozza meg. A Kúria megítélése szerint a Ve. 147/F. § (1) bekezdésébe foglalt törvényi követelmény alapján a nevesített alapjog korlátozható a Ve. 139. § (1) bekezdésben definiált kampányidőszak alatt. Figyelemmel arra, hogy a médiatartalom-szerkesztési szabadság alapjog keretében a kérelmezőnek a felállított törvényi korlát mellett is kelendő mozgásteret, szabadsága marad arra, hogy tájékoztatást nyújtson a kampányidőszakban zajló releváns eseményekről, így a törvényi tilalom betartására a kérelmező köteles (a Kúria Kvk.II.37.602/2019/2. számú végzése).

A harmadik ügyben a Kúria az Alkotmánybíróság egy korábbi határozata alapján elrendelte, hogy a Kúria választási ügyben eljáró tanácsa a felülvizsgálati kérelem tárgyában új határozatot hozzon. Az ügy előzményeként a Kúria korábbi végzésével a Nemzeti Választási Bizottság határozatát megváltoztatta és megállapította, hogy az érintett politikai pártszövetség magatartásával megsértette a jóhiszemű és rendeltetészerű joggyakorlás alapelvét. A Kúria az ügy tartalmát tekintve rámutatott arra, hogy a jelölő szervezeteket támogató, a jelölő szervezet iránt szimpátiát kifejező aláírásgyűjtés abban az esetben nem jogsértő, ha a választópolgár pontosan tudja, hogy aláírása milyen célt szolgál, és adatait milyen célból használják fel. Ha azonban a választópolgár e körülményekkel a jelölő szervezet megtévesztő magatartása miatt nincs tisztában, az jogsértő helyzetet eredményez. A Kúria kifejtette továbbá, hogy a választópolgárok megtévesztése alappal veti fel annak a lehetőségét is, hogy a jelölő szervezet célja az aláírások kampánytevékenység során történő további felhasználása, választói adatbázis kialakítása, mert ezekre az aláíróívekre nem vonatkozik a megsemmisítés kötelezettsége, és amely a többi jelölő szervezet vonatkozásában megbonthatja az esélyegyenlőség követelményét is, ezáltal a választási versengésben elfoglalt helyzetükre kihat.

Az érintett politikai pártszövetség mint indítványozó alkotmányjogi panaszt nyújtott be a Kúria fenti végzésével szemben az Alkotmánybíróságra, amelyben kezdeményezte a kúriai végzés alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését. Álláspontja szerint a Kúria döntése sértette az Alaptörvény IX. cikkének (1) bekezdése szerinti véleménynyilvánítás szabadságát, mivel nem vizsgálta, hogy az alapjog bírói döntésben megjelenő korlátozása szükséges-e, illetve arányos-e. A döntés véleménye szerint az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági

tárgyaláshoz való jogot is sértette, mivel a döntést az indítványozó pártszövetség nyilatkozatátása nélkül hozták meg.

Az alkotmányjogi panasz alapján eljáró Alkotmánybíróság határozatában az alkotmányjogi panasznak helyt adott, és a Kúria támadott végzését megsemmisítette. Az Alkotmánybíróság a tényállásból a Kúriától eltérő következtetést vont le. Úgy ítélte meg, hogy az indítványozónak az Alaptörvény IX. cikkének (1) bekezdésében foglalt jogát az indítványozó képviselőjében eljáró személyeknek tulajdonított kijelentések jogsértő jellegére tekintettel korlátozta, ugyanakkor elmulasztotta annak vizsgálatát, hogy az alapjog bírói döntés szerinti korlátozása szükséges-e, illetve ennek megfelelően a korlátozás arányosságát sem mérlegelte. Az indítványozó és a választópolgárok közötti kapcsolattartás bevett – és más pártok által is alkalmazott – módja a közterületi jelenlét, ami a fentiek szerint az Alaptörvény IX. cikkének védelmi körébe vonható, és amely egy rövid idő alatt felállítható aláírásgyűjtő pult alkalmazásával, az indítványozó tagjain, aktivistáin keresztül realizálódik. A közterületi jelenlét célja a választópolgárok megszólítása, az indítványozó programjával való szóbeli vagy írásos anyag átadásán keresztül történő megismertetése mellett egyformán lehet az indítványozó programjával szimpatizáló választópolgárok aláírásainak gyűjtése is. Az Alkotmánybíróság szerint a Kúria olyan korlátozást vezetett be, ami a Ve.-ből nem következik, olyan okból minősítette az indítványozó képviselőjében eljáró személyek közlését jogszerűtlennek, amit a Ve. nem tartalmaz. A tisztességes eljáráshoz való Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésében szereplő joggal összefüggésben pedig az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Ve. 228. § (2) bekezdése értelmezésénél és alkalmazásánál az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdéséből következő alkotmányos követelmény, hogy a Kúria előtt folyamatban lévő felülvizsgálati ügyben az ellenérdekű fél számára a nyilatkozattétel lehetőségét biztosítani kell.

A kifejtettek alapján a Kúria elrendelte, hogy a Kúria választási ügyben eljáró tanácsa a felülvizsgálati kérelem tárgyában hozzon új határozatot. A Kúria az új eljárásra azt az iránymutatást adta, hogy az új eljárásban – a felülvizsgálati kérelem egyidejű megküldése mellett – meg kell keresni az indítványozót, és lehetőséget kell számára biztosítani a nyilatkozattételre. A döntés meghozatala során a Kúria az általa megállapított tényállást az Alaptörvény IX. cikkének (1) bekezdése szerinti véleménynyilvánítási szabadság érvényesülésével összefüggésben kell, hogy értékelje, figyelembe véve a választási kampányidőszakra vonatkozó speciális szabályokat, benne a választási alapelvek érvényesülését is (a Kúria Kpkf.IV.37.603/2019/3. számú végzése).

A negyedik ügyben a Kúria a Nemzeti Választási Bizottság határozatát újfent helybenhagyó végzést hozott. Határozatának indokolásában megismételte az első ügyben kifejtett érvelését, amelyre tekintettel megállapította, hogy a Nemzeti Választási Bizottság a kérelmező médiaszolgáltató szerkesztői szabadságát nem korlátozta jogsértően, mert a Ve. 2. § (1) bekezdésének c) pontjában foglalt alapelv érvényesülésére és érvényesítésére tekintettel az alapelvnek megfelelően kell a médiaszolgáltatónak

eljárnia a műsorai szerkesztése során. A Kúria az alapjog korlátozását arányosnak tekintette.

Azzal a kérelmezői érveléssel szemben, hogy a kampányidőszak teljes időtartamának figyelembevétele mellett kell vizsgálnia a választási eljárási alapelv érvényesülését, a Kúria korábbi végzéseire utalt, amelyekben kimondta, hogy rövidebb időszak is a vizsgálat tárgya lehet. A kérelmező álláspontjával ellentétben nem a teljes kampányidőszak alatt sugárzott műsorokat, műsorfolyamot kell megítélni, hanem egy összefüggő, kisebb időszak – a jelen esetben megközelítőleg két hét – is vizsgálat tárgya lehet, mert nem csak a teljes kampányidőszaknak, hanem a vizsgálható rövidebb időszaknak is teljesítenie kell a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményét, a Ve. 2. § (1) bekezdésének c) pontjában foglalt alapelvnek is meg kell felelnie. Kéthetes időtartamban, a naponta jelentkező műsorszámok mint műsorfolyam alapján kellően és alaposan megítélhető a médiaszolgáltatói magatartás jellege. A fentiek tükrében a Nemzeti Választási Bizottság jogszerűen járt el, amikor egy megközelítőleg kéthetes időszakot vizsgált meg, és nem tartotta figyelembe vehetőnek a kifogással érintett időszakot megelőzően sugárzott műsorokat, műsorszámokat. A médiaszolgáltatónak a Ve. 2. § (1) bekezdésének c) pontjában foglalt alapelvnek a kampányidőszak alatt folyamatosan meg kell felelnie.

Arra is helyesen mutatott rá a Nemzeti Választási Bizottság, hogy az eltérő időtartamban való sugárzás mellett a műsorszám eltérő jellege miatt a műsorfolyamba nem illő műsor nem vehető figyelembe a fenti eljárási alapelv érvényesülése vizsgálatánál. A műsorfolyam megítélésénél eltérő jellegű műsorok, amelyek eltérő véleményformálói erővel bírnak, nem tekinthetők egy műsorfolyamba tartozónak. A Kúria, osztva a korábbi végzéseiben megfogalmazottakat, továbbra is irányadónak tekinti, hogy a Ve. alapvető követelmények teljesülésének vizsgálata során nem az egyes műsorok, hanem a műsorfolyam vizsgálatát kell elvégezni. Műsorfolyamként az adott ügy szempontjából összehasonlításra alkalmas, meghatározott tartalmú műsorszámok értékelésére van lehetőség (a Kúria Kvk.II.37.654/2019/2. számú végzése).

A tisztességes ügyintézéshez, illetve hatósági eljáráshoz való jog [az Alaptörvény XXIV. cikkének (1) bekezdése] érvényesülését a Kúria három ügycsoportban vizsgálta.

Az első ügycsoportban a Kúriát öt hasonló jellegű, falugondnoki szolgáltatással kapcsolatos per foglalkoztatta.

A Kúria e perekben azt állapította meg, hogy sérti az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (Áht.) 60/A. § (1) bekezdését az a hatósági határozat, amely nem a tényálláshoz igazodó arányos visszafizetési kötelezettséget ír elő, ezért a jogerős ítéletek helyesen állapították meg az állami támogatás egészére előírt, a felperesi önkormányzatokat terhelő visszafizetési kötelezettség jogellenességét. Az arányosítás kötelezettsége nemcsak az Áht. 60/A. § (1) bekezdéséből, hanem az Alaptörvény XXIV. cikkének (1) bekezdésébe foglalt tisztességes ügyintézéshez való jogból is

következik. Az Alaptörvény R) cikkének (2) bekezdése értelmében az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek, a 28. cikk pedig a bíróságok számára előírja, hogy a jogalkalmazás során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmezni. A Kúria megítélése szerint ezek az alaptörvényi kötelezések a közigazgatási perben eljáró bírót – figyelembe véve a közigazgatási per azon sajátosságát is, hogy a bíróság az objektív jogrend védelme érdekében is eljár – arra kötelezik, hogy a nyilvánvaló alaptörvényi összefüggéseket vegye figyelembe akkor is, ha alaptörvényi hivatkozást a beadványok nem tartalmaznak. A jogrendszer Alaptörvénnyel összhangban való fenntartása a jogalkalmazói jogszabály-értelmezés révén a bíróságok feladata, ez pedig feltételezi, hogy a jogalkalmazás során az Alaptörvényben foglalt jogok és alkotmányos értékek érvényesülnek. Ahogy a tagállami közigazgatási bíróságok az Európai Unió jogát kötelesek figyelembe venni ítékezésük során, függetlenül attól, hogy arra a felek hivatkoztak-e (lásd például az Európai Unió Bíróságának a C-240/98-C-244/98. számú, Océano Grupo Editorial és Salvat Editores egyesített ügyekben hozott ítéletét, valamint a C-473/00. számú, Cofidis ügyben hozott ítéletét), úgy a Kúria megítélése szerint a nemzeti jogot egységbe fogó alaptörvényi összefüggések sem maradhatnak háttérben.

A Kúria e perekben úgy ítélte meg, hogy az alperesi Magyar Államkincstár eljárása – az ügy tárgyát képező arányosítás hiánya – nincs összhangban az Alaptörvény XXIV. cikkének (1) bekezdéséből eredő tisztességes ügyintézéshez való joggal. Tisztességes eljárás mellett, önmagában a késedelmes adatközlés – azon túl, hogy a támogatás célja megvalósult, és a felperesi önkormányzatok valamennyi más jogszabályi feltételnek eleget tettek – nyilvánvaló, hogy nem járhat a támogatás egészének visszavonásával.

A tisztességes ügyintézéshez és a tisztességes eljáráshoz való jog az Alaptörvényben foglalt eljárási alapjogok. E perekben ezen alapjogi sérelmet a felperesi önkormányzatok szenvedték el. Az alapjogsérelem megállapításához elengedhetetlen volt az önkormányzatok alapjogi jogképességének vizsgálata az adott tényállások alapján. A Kúria a Knk.IV.37.944/2018/2. számú határozatában kifejtette, hogy az Alaptörvény I. cikkének (4) bekezdése szerint „[a] törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, valamint őket is terhelik azok a kötelezettségek, amelyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak”. Az Alaptörvény tehát kiterjeszti az alapjogok alanyainak körét a törvény által létrehozott jogalanyok, jellemzően a jogi személyek körére. A magyar jogrendszer nem különböztet meg közjogi jogi személy és magánjogi jogi személyek között, tehát alapjogi jogképessége elvileg a törvény alapján létrehozott valamennyi jogalanyra van. Az alapjogi jogképességtől meg kell különböztetni az alapjog gyakorlásához való jogot. Ezt maga az Alaptörvény is korlátok közé állítja, amikor megfogalmazza, hogy csak azokat a jogokat gyakorolhatják, amelyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak.

A Kúria e perekben is fenntartotta a Knk.IV.37.944/2018/2. számú határozatában kifejtett azon álláspontját, hogy: „Az állam esetében azonban nem az a kérdés, hogy az alapjog gyakorlásához való jog alapján mely jogok illetik meg, s melyek nem,

hanem az, hogy rendelkezik-e alapjogi jogképességgel. Hagyományos alkotmányjogi alapelv, hogy az alapjogok az állammal, az állam hatalmával szemben fogalmazódtak meg, az állami hatalom korlátait jelentik, ezért alapvetően az állammal szemben érvényesítendőek. Ebből következően az államnak nincsenek alapjogai, alapjogok nem illetik meg az állam közhatalmat gyakorló szerveit sem. Mindez következik az Alaptörvényből is, mivel a »Szabadság és felelősség« fejezeti cím alatt foglalkozik az alapjogokkal, és ezt követi külön fejezeti cím alatt »Az állam«-ról szóló rész, szerkezetileg is demonstrálva, hogy az alapjogok az állami cselekvés korlátaiként jelennek meg. Alapjog hiányában pedig fogalmilag elképzelhetetlen az alapjogsérelem.”

A perbeli esetekben az eljárási jog sérelmét – az Áht. 60/A. § (1) bekezdésének nem megfelelő alkalmazását – a felperesi önkormányzatok szenvedték el. A felperesek ebben a jogviszonyban szolgáltatásszervezőként vettek részt: állami finanszírozás mellett biztosítottak falugondnoki (tanyagondnoki) szolgáltatást. E feladat önkormányzati ellátása során nem a közhatalmi jellege dominál, hiszen a köz érdekében szolgáltatást – állami támogatás fejében – alapítványok, egyházak és más magánjogi szerveződések is nyújtanak. Ezen ügyekben tehát az önkormányzatok nem a közhatalmi jogosítványaik védelmében léptek fel, hanem épp ellenkezőleg. Figyelembe kell ugyanis venni, hogy ezen ügyekben a helyi önkormányzatok felperesi pozícióban vannak a Magyar Államkincstárral szemben, azaz közhatalmi jogosítványokat az alperes gyakorol (kötelezi a támogatás visszafizetésére). Ez az eljárási pozíció igazolja a jogérvényesítés alapjogra kiterjedő jellegét. A Kúria álláspontja tehát, hogy ebben az összefüggésben felhívható a tisztességes ügyintézéshez való jog a helyi önkormányzatok oldalán, és annak sérelme is megállapítható (a Kúria Kfv.IV.35.017/2019/8., Kfv.IV.35.031/2019/5., Kfv.IV.35.132/2019/6., Kfv.IV.35.213/2019/8. és Kfv.IV.35.099/2019/4. számú ítélete).

A második ügycsoportban a Kúria a tisztességes ügyintézéshez való jog keretein belül a tájékoztatáshoz való joggal kapcsolatban tett megállapításokat három hasonló jellegű ügyben.

Az első ügyben a Kúria végzésének indokolásában rámutatott arra, hogy az alperesi rendőri szerv vitatott határozata olyan jogorvoslati tájékoztatást tartalmazott, amely a gyülekezési eljárásban alkalmazandó rövid határidőkre tekintettel nem tájékoztatta a felperest a jogorvoslat pontos módjáról, vagyis arról, hogy a rendőrség honlapján található speciális formanyomtatványon kell benyújtania beadványát. Az Alaptörvény 28. cikke szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény XXIV. cikke szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok tisztességes módon intézzék. A jogorvoslati tájékoztatás jogszerűsége nem függetleníthető attól, hogy a közigazgatási eljárásban kötelezően érvényesülnie kell a tisztességes ügyintézéshez való jognak és a tájékoztatáshoz való jognak. A Legfelsőbb Bíróság 7/2010. (XI. 8.) KK véleménye szerint a közigazgatási szerv téves tájékoztatása miatt az ügyfelet nem érheti joghátrány. A konkrét ügy egyedi mérlegelése során a bíróság juthat

arra a következtetésre, hogy a téves tájékoztatás a hiányos tájékoztatást is magában foglalja.

A Kúria megítélése szerint amennyiben az elektronikus ügyintézését biztosító szerv által rendszeresített, speciális, de jogszabály által pontosan meg nem határozott űrlapon kell az ügyfélnek beadványát benyújtania, az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (Ákr.) 81. § (1) bekezdése szerinti jogorvoslatról szóló tájékoztatásnak az elektronikus ügyintézés részletszabályairól szóló 451/2016. (XII. 19.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 7. § (1) bekezdésének c) pontjára és a gyülekezési eljárásban alkalmazott rövid határidőkre tekintettel magában kell foglalnia azt is, hogy akkor nyújtja be jogszerűen beadványát az ügyfél, ha azt az elektronikus ügyintézését biztosító szerv által rendszeresített űrlapon teszi meg. Nem várható el az ügyfélől a közigazgatási jog területén több tucat különböző ágazati szabály meglétére tekintettel – különösen egy sommás eljárásban –, hogy tisztában legyen azzal, hogy a rendőrség speciális űrlapot rendszeresített a gyülekezési határozatok felülvizsgálatával összefüggésben. Az erről való tájékoztatás hiányában sérült a felperes tisztességes eljáráshoz való joga.

A Kúria álláspontja szerint sérül a felperes tisztességes eljáráshoz való joga, ha az általános szabályok szerint jogszerűen benyújtott keresetlevél befogadását a bíróság a hatóság mulasztása miatt visszautasítja (a Kúria Kpkf.VI.37.370/2019/2. számú végzése).

A második és a harmadik ügyben a Kúria a Gazdasági Versenyhivatal mint alperes tájékoztatási kötelezettségének elmulasztását vizsgálta. Végzésének indokolásában megállapította, hogy az alperes határozata általános, az elektronikus ügyintézésre vonatkozó jogorvoslati tájékoztatásokat ugyan tartalmazott, de a Korm. rendelet 7. § (1) bekezdésének c) pontjában foglaltak ellenére és a vonatkozó eljárásban alkalmazandó rövid, 8 napos határidőre tekintettel nem tájékoztatta a felperest a jogorvoslat pontos módjáról, vagyis arról, hogy a Gazdasági Versenyhivatal honlapján található speciális formanyomtatványon kell benyújtania beadványát. A Kúria megítélése szerint amennyiben az elektronikus ügyintézését biztosító szerv által rendszeresített, speciális, de jogszabály által pontosan meg nem határozott űrlapon kell az ügyfélnek beadványát benyújtania, akkor a jogorvoslatról szóló tájékoztatásnak magában kell foglalnia azt is, hogy akkor nyújtja be jogszerűen beadványát az ügyfél, ha azt az elektronikus ügyintézését biztosító szerv által rendszeresített űrlapon teszi meg. Nem várható el az ügyfélől a közigazgatási jog területén több tucat különböző ágazati szabály meglétére tekintettel, hogy tisztában legyen azzal, hogy a Gazdasági Versenyhivatal speciális űrlapot rendszeresített a versenyfelügyeleti eljárás indítását megtagadó végzés bírósági felülvizsgálatával összefüggésben, különösen úgy, hogy a vonatkozó űrlap elnevezésében sem utal arra, hogy ezt a speciális esetkört is lefedi. A Korm. rendelet 7. § (1) bekezdésének c) pontjában foglalt tájékoztatás hiányában sérült a felperes tisztességes eljáráshoz való joga.

Az első üggyhöz hasonlóan a Kúria álláspontja szerint újfent sérül a felperes tisztességes eljáráshoz való joga, ha az általános szabályok szerint jogszerűen benyújtott

keresetlevél befogadását a bíróság a hatóság mulasztása miatt visszautasítja (a Kúria Kpkf.VI.37.398/2019/2. és Kpkf.III.37.372/2019/2. számú végzése).

A harmadik ügycsoportban két adóhatósági ügy bírósági felülvizsgálatára irányuló perben merült fel a Kúria előtt a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog értelmezésének szükségessége.

A Kúria e perekben az alperes adóhatósági szerv felülvizsgálati kérelmének értékelése során tekintettel volt az 5/2017. (III. 10.) AB határozatra, amely szerint az Alaptörvény XXIV. cikkének (1) bekezdéséből eredő alkotmányos követelmény, hogy a jogszabályban meghatározott határidő leteltét követően nem szabható ki szankció. Továbbá figyelemmel volt a 17/2019. (V. 30.) AB határozatban írtakra is, amelyben az adókülönbözet és késedelmi pótlék szankció jellegét vizsgálta. Mindkét alkotmánybírósági határozat a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog tartalmát fejti ki. Az 5/2017. (III. 10.) AB határozat leszögezi, hogy „a hatósági eljárás méltányosságának, illetve tisztességességének alapvető feltétele, hogy a közigazgatási hatóságok a rájuk irányadó jogszabályi határidőket betartsák. Különösen erősen kell, hogy érvényesüljön ez a követelmény azokban az esetekben, amikor a közigazgatási hatóság az ügyféllel szemben szankciót állapít meg. A közigazgatási anyagi jogi szankciók jogszabályban történő meghatározása azt a célt szolgálja, hogy a közigazgatási eljárás ügyféli pozíciójában lévő azon jogalanyok, akikkel, illetve amelyekkel szemben a közigazgatási hatóság valamely, az adott ügyfél által elkövetett közigazgatási normasértés miatt hátrányos jogkövetkezményt állapít meg, ne álljanak hosszú, bizonytalan ideig – az anyagi jogi határidőkre vonatkozó, létező jogszabályi rendelkezések ellenére – a velük szemben alkalmazható szankció fenyegetésének félelme alatt”.

A 17/2019. (V. 30.) AB határozat nem az adóbírság mint szankció határidőn túli kiszabásának kérdését vizsgálta, hanem azt, hogy hozható-e egyáltalán adóhatósági határozat az utólagos ellenőrzés megállapításairól az ügyintézési határidőt követően az Alaptörvény tükrében. Kifejtette, hogy „az utólagos ellenőrzésről hozott adóhatósági határozat több funkciót szolgál egyszerre. Ezek közül az egyik valóban lehet az, hogy adójogi szankciót szabjanak ki az adózó terhére, de ez sem nem feltétlen, sem nem kizárólagos, sem nem elsődleges célja a határozathozatalnak. Csupán a határozat egyik lehetséges tartalma. Ok-okozati összefüggés nem a szankcionálás és a határozathozatal között, hanem az utólagos ellenőrzés és a határozathozatal között áll fenn adóügyekben. A határozat meghozatala együtt jár az ellenőrzéssel lezárt időszak keletkeztetésével, valamint a bírósághoz fordulás jogának és a jogorvoslathoz való jognak a megnyílásával”. Az Alkotmánybíróság arra is rámutatott döntésében, hogy „az Alkotmánybíróságnak következetes a gyakorlata atekintetben, hogy a jogállamiságnak [...] nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság az állam – és elsősorban a jogalkotó – kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, részterületei és az egyes jogszabályok is világosak és egyértelműek legyenek. Működésüket tekintve kiszámíthatónak és előreláthatónak kell lenniük a norma címzettjei számára. A jogbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg,

de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát is. [...] Mindazonáltal összességében tisztességtelenné teheti az adóhatósági eljárást az adójogi szankció határozathozatali határidő elteltét követő kiszabása, ha az más sérelmekkel együtt járva terheőbb helyzetbe hozza az adózót annál, mint amilyenben a határidőben született döntés esetében lett volna”.

A fenti két alkotmánybíróági döntés tükrében a Kúria álláspontja változatlanul az volt, hogy a tisztességes hatósági eljáráshoz való joghoz hozzátartozik annak biztosítása, hogy az adóhatóság a rá vonatkozó határidőket betartsa, és ezen határidő be nem tartását ne az adózó terhére, hanem javára értékeljék. Különösen tekintettel arra, hogy az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (Art.) 5/A. § (1) bekezdése biztosítja az eljárási határidő hosszabbítást, amellyel a perbeli esetben az adóhatóság nem élt. Ez a mulasztás kiszámíthatatlanná tette a határozat meghozatalának idejét, az adózó jogbiztonságát sértő hátrány keletkezett, amelyből következően a tisztességes eljárásban érvényesíthető jogkövetkezmény, szankció már nem alkalmazható vele szemben (a Kúria Kfv.I.35.142/2019/6. és Kfv.I.35.224/2019/5. számú ítélete).

A tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal [az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése] a Kúria egyazon választási jogvitához kapcsolódóan három ügyben is foglalkozott.

Az első ügyben a Kúria végzésének indokolásában ismertette, hogy korábbi, az érintett politikai pártszövetséget elmarasztaló végzését az Alkotmánybíróság alaptörvényellenesség okán megsemmisítette. Az Alkotmánybíróság döntésében alkotmányos követelményként állapította meg, hogy a Ve. 228. § (2) bekezdése értelmezésénél és alkalmazásánál az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdéséből következő alkotmányos követelmény, hogy a Kúria előtt folyamatban lévő felülvizsgálati ügyben az ellenérdekű fél számára a nyilatkozattétel lehetőségét biztosítani kell.

A Kúria az Alkotmánybíróság határozatában foglalt alkotmányos követelményt a rendelkező résznek megfelelően és nem az indokolásban foglaltak szerint tartotta be és csak nyilatkozattételre hívta fel az érintett jelölő szervezetet, mellőzve az érdekelti perbelépés biztosítását. A Kúria álláspontja szerint ugyanis a választási eljárás egy olyan sajátos, kérelemre indult sommás eljárás, amelyben a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (Kp.) 20. §-a szerinti szabályok megfelelő alkalmazásának, az érdekelt teljes körű részvételének nincsenek meg a feltételei, figyelemmel a rendkívül rövid eljárási határidőkre, továbbá ezen választási jogorvoslati jogintézmény sajátos jellegére (a kifogás és alapvetően a rendelkezésre bocsátott bizonyítékok alapján lefolytatott vizsgálat nem kontradiktórius, hanem olyan eljárás, amelynek célja a választási jogsértések gyors feltárása, azonosítása, elhárítása). Az idő rövidsége miatt nincs mód együttesen az érdekelt értesítésére, érdekelti helyzetének igazoltatására, a perbelépés engedélyezéséről való külön döntéshozatalra, csupán az érintett nyilatkozatának rövid határidővel való előterjesztésére.

Megjegyezte a Kúria, hogy a választási jogorvoslat sajátosságait az is jól tükrözi, hogy a bírósági felülvizsgálatban csak kérelmező van, kérelmezett nincs, a támadott határozatot hozó Nemzeti Választási Bizottságot sem tekinti eljáró félnek a Kúria, ezért nem is nyilatkoztatja úgy, ahogy más közigazgatási peres és nemperes eljárásban az alperest, illetve kérelmezettet. Utalt arra is a Kúria, hogy a választási bírósági felülvizsgálati eljárás az alkotmányjogi panaszeljáráshoz hasonló karakterekkel rendelkezik, hiszen a Kúria a kérelem alapján ítéli meg a választással kapcsolatos magatartás törvényességét és a bizonyítottság magas foka mellett állapít meg jogsértést. Az Alkotmánybíróság is a kellően indokolt kezdeményezés alapján dönt, és maga sem nyilatkoztatja az alapjogviszonyban érintett feleket, holott döntése az egyedi ügyben érintett valamennyi félre kiterjed, döntésével végeredményt tekintve beleavatkozik az érintettek jogvitájába. A Kúriát a választások tisztaságának magasfokú védelme, az Alkotmánybíróságot pedig az alapjogok védelme ruházta fel erre.

Az Alkotmánybíróság joggyakorlatára utalva hangsúlyozta a Kúria, hogy a választási jogorvoslati eljárásokra külön szabályokat, többletgaranciákat az eljárás tárgyához és jellegéhez képest külön szabályoknak kellene biztosítania, azaz a jogalkotó feladata lenne az alkotmányos követelményeket érvényesíteni a szabályozáskor. A Kúria jogalkalmazóként jogalkotást nem végezhet, a rendezetlen eljárási szabályok miatti alkotmányossági aggályait a szoros választási jogorvoslati határidők miatt nem tudja alkotmánybírósági kezdeményezéssel kifejezésre juttatni, mulasztásban megnyilvánuló alkotmányos sértés megállapítását pedig nem is kérheti. Ezzel szemben az Alkotmánybíróságnak megvan a felhatalmazása arra, hogy az alkotmányjogi panaszeljárásban észlelt jogalkotói mulasztás miatt eljárjon. A fentiek alapján a Kúria, tudomásul véve az Alaptörvényből levezethető alkotmányossági követelményt, biztosította a jelölő szervezetek számára a nyilatkozattételt a tisztességes eljárás érdekében, majd ezt követően hozta meg az ügy érdemében határozatát (a Kúria Kvk. II.37.628/2019/4. számú végzése).

Az első ügy folytatásaként a második ügyben a Kúria elrendelte, hogy választási ügyben eljáró tanácsa a felülvizsgálati kérelem tárgyában hozzon új határozatot. Végzésének indokolásában az ügy előzményeit ismertetve előadta, hogy egy korábbi döntése ellen alkotmányjogi panaszt nyújtottak be az Alkotmánybírósághoz. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasznak helyt adott, és megállapította a Kúria érintett végzésének alaptörvényellenességét és megsemmisítette azt, továbbá alkotmányos követelményként állapította meg, hogy a Ve. 228. § (2) bekezdése értelmezésénél és alkalmazásánál az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdéséből következő alkotmányos követelmény, hogy a Kúria előtt folyamatban lévő felülvizsgálati ügyben az ellenérdekű fél számára a nyilatkozattétel lehetőségét biztosítani kell. A Kúria az Alkotmánybíróság döntése nyomán megismételt eljárás keretében újabb határozatot hozott.

A Kúria megismételt eljárásban hozott döntése ellen is érkezett alkotmányjogi panasz az Alkotmánybírósághoz, amelyben a panaszos azt sérelmezte, hogy a Kúria a támadott döntésében az ügyben felmerülő jogkérdést érdemben nem bírálta el,

a felülvizsgálati kérelmet nem merítette ki, ezzel megsértette az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) és (7) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz és jogorvoslathoz való jogát. Az Alkotmánybíróság újabb határozatában megállapította, hogy a Kúria újabb végzése is alaptörvényellenes, ezért azt megsemmisítette. Az Alkotmánybíróság szerint a tisztességes bírósági eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt az elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgggal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria a megismételt eljárásban fenntartotta korábbi döntésének indokolását azzal, hogy „azt kellett megállapítania, hogy a jelen esetre vonatkozóan az érintett jelölő szervezet kampánytevékenységének gyakorlása során – a véleménynyilvánítási szabadságra tekintettel – nem követett el jogsértést”. Az Alkotmánybíróság szerint a Kúria végzésének indokolása ellentmondásban áll a kúriai végzés rendelkező részével, a Kúria végzése a Nemzeti Választási Bizottság döntésének megváltoztatását és a Fővárosi Választási Bizottság döntésének helybenhagyását lényegében nem indokolta meg.

Az Alkotmánybíróság hangsúlyozta, hogy az Alkotmánybíróság csak azt dönti el, hogy az általa vizsgált bírósági határozat összhangban áll-e az Alaptörvénnyel, illetve a döntés alkotmányos kereteit jelöli ki, de azt nem határozhatja meg, hogy pontosan milyen döntés állna összhangban. Ez általánosabban is igaz: a szakjogi vagy alkotmányossági felülvizsgálatot végző bíróság a kasszációs döntésében adhat iránymutatást a megismételt eljárásra, de ez soha nem terjedhet a meghozandó új határozat érdemi tartalmának meghatározásáig. Az Alkotmánybíróság döntését akként összegezte, hogy az indokolási kötelezettség teljesítésének elmulasztása folytán sérült az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésben foglalt tisztességes eljáráshoz való joga. A kifejtettek alapján a Kúria elrendelte, hogy választási ügyben eljáró tanácsa a felülvizsgálati kérelem tárgyában hozzon újabb határozatot (a Kúria Kpkf. IV.37.702/2019/2. számú végzése).

Az első és a második ügy folytatásaként a harmadik ügyben a Kúria az Alkotmánybíróság határozata alapján az új eljárásra utasítást mellőzte, tekintettel arra, hogy a kérelmező felülvizsgálati kérelmét időközben visszavonta. Végzésének indokolásában ismertette, hogy korábbi döntése ellen alkotmányjogi panaszt nyújtottak be az Alkotmánybírósághoz. Az Alkotmánybíróság határozatában az alkotmányjogi panasznak helyt adott, és megállapította az érintett kúriai végzés alaptörvényellenességét és megsemmisítette azt, továbbá alkotmányos követelményként állapította meg, hogy a Ve. 228. § (2) bekezdése értelmezésénél és alkalmazásánál az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdéséből következő alkotmányos követelmény, hogy a Kúria előtt folyamatban lévő felülvizsgálati ügyben az ellenérdekű fél számára a nyilatkozattétel lehetőségét biztosítani kell. Az Alkotmánybíróság határozata nyomán a Kúria újabb döntést hozott, amely ellen újabb alkotmányjogi panasz érkezett az Alkotmánybírósághoz, amelyben a panaszos azt sérelmezte, hogy

a Kúria a támadott döntésében az ügyben felmerülő jogkérdést érdemben nem bírálta el, a felülvizsgálati kérelmet nem merítette ki, ezzel megsértette az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) és (7) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz és jogorvoslathoz való jogát. Az Alkotmánybíróság újabb határozatában újfent megállapította az újabb kúriai döntés alaptörvényellenességét, és megsemmisítette azt a második ügyben már ismertetett indokolás alapján.

Ezt követően a Kúria ismételen a korábbi döntéseivel azonos tartalmú végzést hozott. A Kúria e végzése ellen is érkezett alkotmányjogi panasz az Alkotmánybírósághoz. Az Alkotmánybíróság határozatában a Kúria végzését ismételen megsemmisítette. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria eljáró tanácsa azonos tényállás és azonos jogcím alapján a megismételt eljárásban a korábban megsemmisített végzésével azonos végzést hozott. Az újabb végzése túllépte a rendes bíróságok hatáskörét, önkényes, visszaélés a bírói függetlenséggel, ezért megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való alapjogot. Megállapította továbbá, hogy az Európai Parlament tagjainak 2019. évi választásán a választási irodák hatáskörébe tartozó feladatok végrehajtásának részletes szabályairól, a választási eredmény országosan összesített adatai körének megállapításáról, valamint a választási eljárásban használandó nyomtatványokról, valamint egyes választási tárgyú rendeletek módosításáról szóló 3/2019. (II. 27.) IM rendelet 9. melléklete szerint a formanyomtatvány tartalmazza a jelölő szervezet, a párt e-mail-címe sort. Az Alkotmánybíróság szerint a Kúria nem arra az e-mail-címre küldött nyilatkozattételre felhívást, mint amit a jelölő szervezet az IM rendelet alapján megadott. Összességében az Alkotmánybíróság úgy vélte, hogy a Kúria legújabb végzése megsértette az Alaptörvény IX. és XXVIII. cikkét, ezért azt megsemmisítette. Az ügy zárásaként a Kúria az új eljárásra utasítást a felülvizsgálati kérelem időközbeni visszavonása miatt mellőzte (a Kúria Kpkf.IV.37.772/2019/2. számú végzése).